

Fort van Lillo

gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

procesnota 4

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Overlegstructuur	4
2.1	Planteam	4
2.2	Publieke consultaties	4
2.3	Bilateraal overleg	4
3	Procesverloop en -aanpak	5
3.1	Startfase	5
3.2	Scopingfase	5
3.3	Fase opmaak voorontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan	5
3.4	Fase opmaak ontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan	6
3.5	Goedkeuringsfase	6
4	Bijlagen	7

1 Inleiding

Voorliggend document is een procesnota die hoort bij de scopingnota voor de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan in de zin van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

De VCRO stelt dat een ruimtelijk uitvoeringsplan het resultaat is van een ruimtelijk planningsproces waarbij de effectbeoordelingen procedureel en inhoudelijk geïntegreerd worden in het proces, het zgn. “geïntegreerd planningsproces”. Die integratie houdt in dat de effectbeoordelingen plaatsvinden tijdens het proces voor de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan. De effectbeoordelingen leveren gegevens over de mogelijke effecten van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan. Die gegevens worden verwerkt in het planningsproces voor het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan.

Het geïntegreerde planningsproces bestaat uit vijf fasen, waarbij het resultaat telkens geconsolideerd wordt in een van de volgende documenten:

- 1° de startnota;
- 2° de scopingnota;
- 3° het voorontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan;
- 4° het ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan;
- 5° het definitieve ruimtelijk uitvoeringsplan.

In functie van het geïntegreerde planningsproces wordt een procesnota opgesteld die het volledige verloop van het planningsproces beschrijft. Het is een informatief en evolutief document dat in de loop van het planningsproces kan worden aangevuld. De procesnota geeft aan hoe het proces zal verlopen en bevat informatie over welke actoren betrokken worden bij het planningsproces, op welke wijze de participatie georganiseerd zal worden en hoe omgegaan wordt met de resultaten van de participatie, en hoe en wanneer de informatieverstrekking zal verlopen als ze niet geregeld wordt door de Vlaamse Regering.

De procesnota en de aangevulde procesnota worden op dezelfde wijze gepubliceerd.

2 Overlegstructuur

2.1 Planteam

Het ruimtelijk uitvoeringsplan wordt opgesteld door een planteam dat volgens artikel 2.2.3 van de Vlaamse Codex kan bestaan uit verschillende personen die werken in een samenwerkingsverband, waaronder minstens één ruimtelijk planner.

Het planteam voor de opmaak van dit ruimtelijk uitvoeringsplan wordt gevormd door vertegenwoordigers van:

- Departement Omgeving (ruimtelijk planner en vertegenwoordiger Team Omgevingseffecten)
- Agentschap voor Natuur en Bos
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- De Vlaamse Waterweg NV
- stad Antwerpen (vertegenwoordigd door de afdelingen Ruimte en de afdeling Onroerend Erfgoed van de bedrijfseenheid Stadsontwikkeling)

2.2 Publieke consultaties

De startnota wordt zoals de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening bepaalt, onderworpen aan een publieke consultatie van 60 dagen in de betrokken gemeenten. Tijdens deze publieke consultatie wordt één participatiemoment georganiseerd onder de vorm van een infomarkt.

Na de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zal zoals de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening bepaalt, een openbaar onderzoek van 60 dagen georganiseerd worden.

Indien nodig kan het planteam beslissen bijkomende publieke participatiemomenten te organiseren, bv. naar aanleiding van het openbaar onderzoek over het ontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan.

2.3 Bilateraal overleg

Omwille van de specifieke impact van het voorgenomen plan voor de bestaande jachthaven, zal een afzonderlijk bilateraal overleg met Yacht Club Scaldis gevoerd worden.

3 Procesverloop en -aanpak

3.1 Startfase

In de startfase stelde het planteam een ontwerp van startnota en ontwerp-procesnota 1 op en consulteerde daarbij de planbegeleidingsgroep.

Het planteam bereidde de opmaak van de startnota voor op volgende bijeenkomsten:

- 8 juni 2018

De ontwerp-startnota en ontwerp-procesnota 1 werden afgewerkt door het planteam en goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 november 2018.

3.2 Scopingfase

De startnota werd onderworpen aan een publieke consultatie van 60 dagen. De publieke consultatie liep van 29 januari 2019 tot 29 maart 2019.

De Vlaamse Regering vroeg advies over de startnota aan :

- de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (SARO)
- de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen;
- de deputaties van de betrokken provincies;
- de colleges van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten;
- de door de Vlaamse Regering aangewezen diensten.

Tijdens de publieke consultatie is een publiek participatiemoment georganiseerd onder de vorm van een infomarkt. Deze infomarkt vond plaats op 7 februari 2019 in het Kruitmagazijn in Lillo.

Op basis van de adviezen en inspraakreacties herwerkte het planteam de startnota tot een scopingnota.

Het planteam maakte een verantwoording waarin aangegeven wordt op welke wijze de inspraakreacties verwerkt zijn en gemotiveerd wordt waarom wel of niet op de vragen en opmerkingen ingegaan is bij de opmaak van de scopingnota. Deze verantwoording is opgenomen in procesnota 2.

Naar aanleiding van het onderzoek en overleg dat na de publicatie van scopingnota 1 gevoerd is, is een bijkomend planalternatief voorgesteld. Dit heeft aanleiding gegeven naar een 2de geactualiseerde scopingnota (Scopingnota 2). Scopingnota 2 werd binnen het planteam goedgekeurd op het overleg van 5 maart 2025 en gepubliceerd 24 oktober 2025. Hierbij werd ook een geactualiseerde procesnota gemaakt; procesnota 3.

3.3 Fase opmaak voorontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan

In deze fase werden de milieueffecten van de verschillende planalternatieven onderzocht zoals aangegeven in de scopingnota. Mede op basis van de resultaten van dit milieueffectenonderzoek heeft het planteam een voorontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan uit gewerkt. Bij het overleg van

6 oktober 2025 werd het voorontwerp goedgekeurd door het planteam met aanwezigheid van team omgevingseffecten van departement Omgeving.

Het planteam maakte het voorstel van voorontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan over aan de bevoegde minister met de vraag om toelating voor het organiseren van een plenaire vergadering. Na akkoord van de minister, organiseert het planteam een plenaire vergadering over het voorontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan op 18 november 2025.

Van de plenaire vergadering zal een verslag worden gemaakt. Dit verslag wordt toegevoegd aan de geactualiseerde procesnota 4.

3.4 Fase opmaak ontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan

Op basis van de conclusies van de plenaire vergadering over het voorontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan stelt het planteam een voorstel van ontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan op en een nota waarin aangegeven wordt op welke wijze rekening gehouden wordt met de adviezen van de plenaire vergadering.

Het planteam maakt het voorstel van ontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan over aan de bevoegde minister in functie van een beslissing van de Vlaamse Regering.

Nadat de Vlaamse Regering het ontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan voorlopig vaststelt, wordt het ontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan onderworpen aan een openbaar onderzoek van 60 dagen.

Het planteam kan er voor opteren om tijdens het openbaar onderzoek een informatiemoment voor de bevolking te organiseren onder de vorm van een infomarkt in één van de betrokken gemeenten.

Na de beslissing over de voorlopige vaststelling wordt procesnota geactualiseerd. Aan deze procesnota 5 wordt een nota toegevoegd waarin aangegeven is op welke wijze de Vlaamse Regering rekening gehouden heeft met de adviezen van de plenaire vergadering.

3.5 Goedkeuringsfase

Het planteam verwerkt de adviezen, opmerkingen en bezwaren uit het openbaar onderzoek en maakt een voorstel van definitief ruimtelijk uitvoeringsplan op. De neerslag van de wijze waarop de adviezen, opmerkingen en bezwaren uit het openbaar onderzoek verwerkt zijn, wordt opgenomen in het ontwerp-besluit van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling.

Het planteam maakt het voorstel van definitief ruimtelijk uitvoeringsplan en het ontwerp-besluit over aan de bevoegde minister die het aan de Vlaamse Regering voor principiële goedkeuring.

De bevoegde minister vraagt het advies aan de Raad van State over het principiële goedgekeurd plan. Na de verwerking van het advies van de Raad van State beslist de Vlaamse Regering tot definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan.

Na de definitieve vaststelling wordt de procesnota 6 opgesteld die het planningsproces afrondt.

4 Verslaggeving participatietraject en verwerking inspraakreacties

4.1 Informatieavond startnota

Tijdens de publieke raadpleging is een publiek participatiemoment georganiseerd onder de vorm van een infoavond. Deze infomarkt vond plaats op 7 februari 2019 in het Kruitmagazijn in Lillo van 19 tot 21u.

De publieke raadpleging en de infomarkt werden bekend gemaakt via advertenties in drie kranten (Gazet van Antwerpen, Het Nieuwsblad en Het Laatste Nieuws) op 25 januari 2019, aanplakbrieven in de betrokken gemeente, de website en sociale mediakanalen van het Departement Omgeving en via een aantal gemeentelijke infokanalen (o.a. gemeentelijke website). De stad Antwerpen verspreidde een bewonersbrief aan alle inwoners van Lillo-dorp met een uitnodiging voor het participatiemoment.

Het Departement Omgeving verspreidde ook een persbericht n.a.v. het participatiemoment. Op basis van het persbericht verschenen er een aantal artikels in de kranten en was er een korte reportage in de nieuwsuitzending van de regionale televisie.

Figuur 1. Krantenadvertenties aankondiging publieke raadpleging en participatiemoment

AANKONDIGING RAADPLEGING BEVOLKING
Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo'

Start- en procesnota voor het plan liggen van 29 januari 2019 tot en met 29 maart 2019 ter inzage op de volgende plaatsen:

- Districtshuis Berendrecht-Zandvliet-Lillo, Antwerpsebaan 140, 2040 Berendrecht (Antwerpen)
- afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten van het Departement Omgeving, in Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20, 1000 Brussel.

U kunt start- en procesnota ook downloaden via de website www.omgevingvlaanderen.be

Er wordt een publiek participatiemoment georganiseerd op donderdag 7 februari 2019 om 19u in het Kruitmagazijn, Kazerneplein 10, 2040 Lillo (Antwerpen). Van harte welkom!

Inspraakreacties kunnen worden ingediend tot uiterlijk vrijdag 29 maart 2019 via de website www.omgevingvlaanderen.be. Reageren kan ook per brief. Overhandig uw brief tegen ontvangstbewijs op één van de bovenstaande adressen of stuur een brief naar Departement Omgeving, afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten, Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20 bus 7, 1000 Brussel.

DEPARTEMENT OMGEVING **Vlaamse overheid** www.omgevingvlaanderen.be

Er waren een 30-tal aanwezigen op de informatieavond. Het Departement Omgeving gaf toelichting over de inhoud van de startnota en het procesverloop. De Vlaamse Waterweg NV gaf toelichting

over het Sigmaproject Fort van Lillo. Daarna kon het publiek vragen stellen en suggesties voor de verdere planopmaak en het milieueffectenonderzoek doen.

Op het informatiemoment hingen posters op met daarop het voorgenomen plan en uitleg over het planproces.

Figuur 1. Poster informatiemoment 7 februari 2019

Hieronder wordt een synthese gemaakt van de elementen die aan bod kwamen tijdens het participatiemoment.

De meeste vragen betreffen de reeds geplande (riolerings)werken in Lillo van de stad Antwerpen, maar dit project staat los van het op te maken gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Frederick Bruneel van de stad Antwerpen beantwoordde deze vragen:

- Wat is de startdatum van de werken? De rioleringswerken (fase 1) starten eind 2019/begin 2020. De overige werken ten vroegste eind 2020.
- Wie draagt de kosten voor de rioolaansluitingen? Er wordt een persoonlijk bezoek georganiseerd door de rioolbeheerder voor het bepalen van de kosten.
- Waar komt het zuiveringsstation en gaat dat stinken? Dit is een onderdeel van het rioleringsproject dat in fase 1 al wordt uitgevoerd en werd al eerder besproken met de bewoners.
- Kunnen de werken van Aquafin niet uitgesteld worden om samen te lopen met de werken van fase 2? Frederick neemt de vraag mee, maar ligt alleszins moeilijk aangezien de start van fase 2 ook nog niet met zekerheid te plannen is door de nog te doorlopen procedures.

Hieronder volgen de vragen die betrekking hebben op het op te maken ruimtelijk uitvoeringsplan en/of de werken die eruit volgen (fase 2):

- Zal er nog mogelijkheid zijn voor de stalling van boten op het droge? Dit element zal verder in het GRUP nog bekeken moeten worden. In de driehoek ten oosten van de geplande aanlegsteiger zou hiertoe mogelijkheid moeten zijn.
- In het GRUP worden geen buitendijkse gebouwen toegestaan, waar is mogelijkheid voor clubhuis of sanitair voor het haventje? Dit dient nog verder onderzocht te worden in de volgende stappen van de RUP-procedure.
- Een aanwezige vraagt om een duidelijk plan met aanduiding van de parking. Er wordt gesteld dat dit GRUP enkel de bestemming ervoor vastlegt. In een latere fase, bij de vergunning, wordt alleszins terug inspraak gegeven wanneer de details ook gekend zijn.
- Waar komt de bewonersparking? In fase 1 wordt in het bastion een parking aangelegd. Bij de planning van fase 2 (herstel vest en aanleg dijk) wordt de inplanting van een tweede parking onderzocht.
- Wat zijn de plannen met de dreef? Die blijft liggen, het pad zal wel aangepast worden (o.a. voor rolstoelgebruikers).
- Worden de vesten verbonden met de Schelde? Er zal net als nu een verbinding blijven om stilstaand water te voorkomen. De verbinding zal hetzelfde peil aanhouden als nu en wordt ook afsluitbaar.
- Wat gaat er gebeuren met de binnendijk naar de huidige haven? Die zal samen met herstel van de vest gereconstrueerd worden naar de originele vorm op de bestaande hoogte.

4.2 Schriftelijke inspraakreacties startnota

Tijdens de publieke raadpleging over de startnota die liep van van 29 januari 2019 tot 29 maart 2019 werden volgende schriftelijke adviezen ingediend door de adviserende instanties:

- Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (SARO)
- Provincie Antwerpen
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken
- Agentschap Wegen en Verkeer
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Agentschap voor Natuur en Bos
- De Vlaamse Waterweg NV

Volgende bedrijven dienden een inspraakreactie in:

- Port of Antwerp, Havenbedrijf Antwerpen
- Petrochemical Pipeline Services BV (PPS)

Daarnaast dienden vijf particulieren een inspraakreactie in. Het gaat om bewoners of eigenaars van gebouwen in Lillo-dorp.

Tabel 1. Verwerking schriftelijke adviezen en inspraakreacties startnota

Opmerking	Verwerking
SARO ondersteunt de doelstellingen van het voorgenomen plan. De raad merkt op dat niettegenstaande de startnota reeds een voorstel van bestemmingen bevat, de resultaten van het uit te voeren milieueffectenonderzoek een doorvertaling moeten krijgen in het uiteindelijke plan.	De resultaten van het milieueffectenonderzoek zullen verwerkt worden bij de opmaak van het voorontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan.
SARO wijst op de belangrijke natuurwaarden in het gebied en vindt het positief dat de discipline biodiversiteit onderzocht zal worden in het milieueffectenonderzoek en er een passende beoordeling en natuurtoets opgesteld zullen worden.	Er wordt akte genomen van dit positief advies.
SARO wijst op de belangrijke erfgoedwaarden van het Fort van Lillo. SARO vraagt verduidelijking omtrent het voornemen om de beschermingen als stads- en dorpsgezicht en cultuurhistorisch landschap te wijzigen.	Het voorgenomen plan is strijdig met de bestaande beschermingsbesluiten van het stads- en dorpsgezicht en cultuurhistorisch landschap. Het bestaande getijdenhaventje maakt enerzijds deel uit van het beschermde stads- en dorpsgezicht en kan niet behouden worden op de huidige locatie. Anderzijds ligt de voorgestelde nieuwe locatie binnen de perimeter van het beschermd landschap Groot Buitenschoor-Galgeschoor. De aanleg van een nieuwe getijdenhaven is niet mogelijk volgens de verbodsbepalingen van het beschermd cultuurhistorisch landschap. Het ruimtelijk uitvoeringsplan zal daarom het beschermingsbesluit gedeeltelijk wijzigen of opheffen in de zin van art. 2.2.5 §1, 11° van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening teneinde de aanleg van het nieuwe getijdenhaventje mogelijk te maken op de voorgestelde locatie.
SARO vraagt om bij het uitwerken van de stedenbouwkundige voorschriften voor het woongebied met cultuurhistorische waarde en het gemengd openruimtegebied aandacht voor een duidelijke afstemming met de geldende beschermingsstatuten en de opname in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.	Het ruimtelijk uitvoeringsplan zal voor deze planonderdelen de bestaande beschermingen en inventarissen vanuit onroerend erfgoed niet wijzigen. Deze bepalingen blijven onverminderd van kracht. De keuze voor de bestemmingen met 'cultuurhistorische waarde' wordt bovendien uitdrukkelijk gemotiveerd vanuit de aanwezige erfgoedwaarden van deze zones en is dus niet strijdig, maar complementair aan de geldende beschermingsstatuten en de inventaris bouwkundig erfgoed. De bestemmingen woongebied met cultuurhistorische waarde en gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde zijn dus afgestemd op de beschermingen en inventarissen vanuit onroerend erfgoed.
SARO wijst op het voornemen om een zoekzone voor de aanleg van een parking op te nemen waarvan max. 0,5 ha (ca. 1/3) mag aangelegd worden als parking en vraagt aandacht voor het effectief beperken van de parkeerruimte.	In de stedenbouwkundige voorschriften zal een maximale oppervlakte vastgelegd worden.

De provincie Antwerpen stelt dat het niet aangewezen is een bijkomende woondynamiek in Lillo te creëren omdat het gebied slecht ontsloten is en er geen basisvoorzieningen zijn en suggereert om in de voorschriften voor het woongebied bv. op te nemen dat het opsplitsen van oude gebouwen of eengezinswoningen in meergezinswoningen onmogelijk is.	Er zal onderzocht worden of dergelijke bepalingen nodig of nuttig zijn. Het aantal gebouwen die voor bewoning in aanmerkingen komen in het gebied is immers beperkt zodat de mogelijkheden voor een significante aangroei van de bevolking de facto beperkt zijn.
De provincie Antwerpen vraagt te verduidelijken of de bestaande parking binnen het fort zal verdwijnen na de aanleg van een nieuwe bezoekersparking en waar bewoners in de toekomst zullen kunnen parkeren.	De bestaande parking kan niet behouden blijven, gezien ze ligt in de zone waarde historische grachtenstructuur hersteld zou worden. De stad Antwerpen gaat uit van een nieuwe bewonersparking in het woongebied en een bezoekersparking buiten het fort langs de Scheldelaan. Het ruimtelijk uitvoeringsplan zal op zich niet vastleggen hoe het parkeren in het woongebied georganiseerd moet worden. Het parkeerbeleid in het gebied behoort tot de bevoegdheid van de stad Antwerpen.
De provincie Antwerpen wijst op de aanwezigheid van restwarmte in de haven en de potentie om die via een warmtenet te gebruiken in het gebied. De provincie vraagt om in de voorschriften daarop te anticiperen en de mogelijkheid voor de aanleg van ondergrondse infrastructuur alsook werken voor een warmtenet mogelijk te maken.	De aanleg van dergelijke nutsinfrastructuur is in principe vergunbaar op basis van de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het uitvoeringsbesluit inzake handelingen van algemeen belang ("de warmte- en koudenetleidingen, met inbegrip van de bijhorende infrastructuur zoals warmteoverdrachtstations, pompgebouwen, aftaksstations en andere"). Het is dus niet nodig of nuttig daarvoor specifieke stedenbouwkundige voorschriften op te nemen.
De provincie Antwerpen vraagt om na te gaan welke buurt- en voetwegen zich in en in de omgeving van het plangebied bevinden en aan te geven of het plan gepaard gaat met het wijzigen van buurtwegen.	Het ruimtelijk uitvoeringsplan wijzigt de bestaande buurt- en voetwegen niet.
Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) geeft aan dat er bij de verdere uitwerking over gewaakt moet worden dat het uitgangspunt dat er het plan géén bijkomende verkeersgenererende functies voorziet, gerespecteerd blijft om te vermijden dat er eventueel negatieve effecten op gebied van doorstroming en afwikkelcapaciteit ontstaan.	Het plan gaat uit van de bestaande functies in het gebied en voorziet géén mogelijkheden voor bijkomende publieksgenererende functies die aanleiding zouden kunnen geven tot bijkomende verkeersdruk of externe veiligheidsrisico's.
Port of Antwerp/Havenbedrijf vraagt om géén bijkomende publieksgenererende functies toe te laten in het gebied vanuit het oogpunt externe veiligheid en het vrijwaren van de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven in de haven.	
Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) merkt op dat bij de verdere uitwerking bijzondere aandacht moet worden besteed aan de precieze vormgeving en dimensionering van nieuwe wegenis en parkeervoorzieningen en de aansluitingspunten daarvan op de rijweg. Ook de kruising van ontsluitingswegen en fietsinfrastructuur en het vermijden van conflictpunten is van belang.	Dit zijn algemene aandachtspunten voor de wegbeheerders die verantwoordelijk zijn voor het ontwerp en de aanleg van deze infrastructuur. Het ruimtelijk uitvoeringsplan bepaalt de inrichting van de weginfrastructuur niet.

Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) merkt op dat de parkeergelegenheid langs de Scheldelaan goed moet worden afgestemd met het doorgaand fietspad langs de Scheldelaan waar ook fietsers hoge snelheden halen. AWV geeft aan dat het concrete detailontwerp voor de in- en uitrit van de parking aan hen voorgelegd moet worden en dat het onmogelijk moet zijn voor auto's om over fietspad of de bermen de parkeerplaatsen te bereiken (enkel via in- en uitrit). Indien noodzakelijk moet het fietspad van de Scheldelaan ook aangelegd worden binnen de zoekzone voor parkeren die in het voorgenomen plan is voorzien.	
Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) adviseert om na uitvoering de eventuele impact op het parkeergebeuren en de verkeersafwikkeling en -veiligheid te monitoren en te evalueren.	Dit behoort tot de bevoegdheden van het lokale bestuur.
De Vlaamse Waterweg NV is akkoord met het voorgenomen plan. Omwille van de technische haalbaarheid i.k.v. het Sigmaplan en een duurzaam onderhoud pleit de Vlaamse Waterweg voor een alternatief met een buitendijkse jachthaven.	Er wordt akte genomen van dit gunstig advies en de voorkeur voor het alternatief.
Het Agentschap Onroerend Erfgoed wijst op de noodzaak om de bestaande beschermingsbesluiten te wijzigen om de herlocalisatie van de bestaande getijdenhaven mogelijk te maken en de procedures die daarvoor voorzien in het Onroerenderfgoeddecreet en de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Het Agentschap voor Natuur en Bos wijst op de noodzaak tot opmaak van een passende beoordeling gezien de herlocalisatie van de bestaande getijdenhaven in SBZ voorzien wordt én op de verplichtingen van artikel 36ter van het natuurdecreet dat een plan dat een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een SBZ kan veroorzaken slechts toegestaan kan worden nadat gebleken is dat er geen minder schadelijke alternatieven zijn; er dwingende redenen van sociale of economische aard zijn; de nodige compenserende maatregelen genomen zijn. Het Agentschap voor Natuur en Bos wijst op de decretale bepalingen inzake het wijzigen van de VEN-afbakening en de noodzaak om schadebeperkende en compenserende maatregelen te voorzien. Port of Antwerp/Havenbedrijf vraagt om overlapping met het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van het zeehavengebied Antwerpen te vermijden en er voor te zorgen dat de mogelijkheden voor de aanleg van pijpleidingen in de strook langs de Scheldelaan gevrijwaard blijven.	De van toepassing zijnde decretale procedures zullen daarvoor gevolgd worden. De decretale verplichtingen inzake de opmaak van een passende beoordeling zullen gevolgd worden. De decretale verplichtingen inzake de wijzigingen van het VEN zullen gevolgd worden. De mogelijkheden voor het aanleggen van pijpleidingen langs de Scheldelaan zullen behouden blijven.

Port of Antwerp/Havenbedrijf vraagt om te onderzoeken of er alternatieve tijdelijke of tweede toegang tot het dorp voorzien kan worden. Dat zou toelaten dat bij werken aan of aanleg van nieuwe leidingen die de toegangsweg kruisen of bij calamiteiten de bereikbaarheid van het dorp verzekerd blijft.	Het jaagpad op de dijk is voor hulpdiensten toegankelijk in noodsituaties.
Port of Antwerp/Havenbedrijf wijst op de nood aan afstemming tussen (her)aanleg van pijpleidingen en de Sigmadijkwerken en de werken aan het Braba2-HS-net van Elia.	De toegangen tot het dorp worden niet geregeld door het RUP, een tweede toegang wordt niet onmogelijk gemaakt door het RUP.
Een particulier heeft opmerkingen bij de inrichtingsschets en de verbinding tussen de bezoekersparking en het dorp voor voetgangers.	De opmerking wordt doorgegeven aan de Vlaamse Waterweg NV die verantwoordelijk is voor de aanleg van de Sigmadijken.
Een particulier stelt zich vragen bij de scheiding van parkeren voor bezoekers en bewoners en de wijze waarop afgedwongen zal worden dat 'bezoekers' zich niet op de parking voor 'bewoners' parkeren.	Het ruimtelijk uitvoeringsplan regelt de concrete inrichting en de wijze waarop de voetgangersverbinding tussen parking en dorp aangelegd wordt niet. De suggesties worden doorgegeven aan de stad Antwerpen die bevoegd is voor de inrichting van de publieke ruimte.
De eigenaars van het Tolhuis stellen vragen over de toegankelijkheid van hun gebouw en de inplanting van de nieuwe dijk t.o.v. hun gebouw. Ze verwijzen naar de typische zichtrelaties vanop de Scheldedijk ter hoogte van het Tolhuis zowel naar Fort Lillo als naar de Schelde, de jachthaven en het veer. In de huidige situatie is er – vanuit de historische functie van de douaniers - een open zicht vanuit het Tolhuis een open zich op de scheepvaart op de Schelde van Doel tot de Ketelplaat. Men vraagt naar de mogelijke licht- en zichthinder vanuit het historische Tolhuis en de impact die de aanleg van de nieuwe dijk zal hebben op de historische samenhang tussen Schelde, jachthaven, veer en Tolhuis.	Het ruimtelijk uitvoeringsplan regelt het parkeren niet. De wijze waarop het parkeren georganiseerd zal worden is een bevoegdheid van het lokale bestuur. De suggesties worden doorgegeven aan de stad Antwerpen die bevoegd is voor de inrichting van de publieke ruimte.
	Het bestaande Tolhuis blijft bewaard, de jachthaven wordt verplaatst, de grachtenstructuur wordt hersteld, waardoor de bestaande samenhang wijzigt. Het Tolhuis zal achter de nieuwe Sigmadijk komen te liggen. De nieuwe Sigmadijk zal ca. 3 m hoger zijn dan de huidige, wat betekent dat er geen zicht vanuit het gelijkvloers van Tolhuis naar de Schelde meer zal zijn. Vanop de nieuwe (hogere) Scheldedijk zullen zichtassen naar de Schelde en het fort wel bewaard blijven.
	Historisch gezien is de ruimtelijke samenhang tussen de verschillende elementen in en rond het fort een aantal keren gewijzigd in functie van nieuwe maatschappelijke behoeften (zo leidde bv. de aanleg van het getijdenhaventje tot een gedeeltelijke wijziging van de historische grachtenstructuur), zodat ook de wijziging die thans voorgesteld wordt beschouwd kan worden als verderzetting van de ruimtelijke evolutie die de omgeving van het fort doormaakt als gevolg van wijzigende maatschappelijke noden (i.c. het beschermen tegen overstromingen als gevolg van stijgende waterpeilen).
	De effecten op de wijzigingen in de ruimtelijke samenhang van de verschillende erfgoedelementen zullen in het milieueffectenonderzoek binnen de discipline landschap en onroerend erfgoed verder onderzocht worden.
De eigenaars van het Tolhuis hebben opmerkingen bij de omschrijving van het beschermd erfgoed en vragen om daarbij ook expliciet het historisch Tolhuis te vermelden.	Het Tolhuis is opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. Het Tolhuis is niet beschermd als monument. Het Tolhuis ligt wel binnen de perimeter van het beschermd stadsgezicht dat in het besluit benoemd wordt als "het geheel van het Fort Lillo

De uitbater van een horecazaak in Lillo heeft opmerkingen bij de visie op parkeren en stelt de noodzaak van het voorzien van een afzonderlijke bezoekersparking aan de Scheldelaan buiten het fort in vraag. Er wordt gevreesd voor minder klanten indien men verder moet parkeren. Volgens hen is er in de huidige toestand geen probleem met bezoekersverkeer in het dorp. Om die reden wordt er gevraagd om de parking in het fort ook voor bezoekers toegankelijk te houden en dus niet enkel voor bewoners voor te behouden.	met inbegrip van het veer en het getijdenhaventje”. Het is aangewezen de officiële benaming van het beschermd stadsgezicht aan te houden.
Petrochemical Pipeline Services wijst op de ligging van een aantal door hen beheerde leidingen voor het beheer van gevaarlijke stoffen in of in de nabijheid van het plangebied. Het gaat o.a. om leidingen voor vloeibare koolwaterstoffen, etheen, zuurstof en stikstof voornamelijk in de strook langs de Scheldelaan. PPS wijst op de wettelijke verplichtingen inzake de voorbehouden zone van 5 m aan weerszijden van elke leiding en de verplichte informatieuitwisseling tussen bouwheer en beheerder. Binnen de voorbehouden zone is het aanleggen van een gesloten verharding niet toegelaten. Dit zijn bijgevolg bijzondere aandachtspunten bij de aanleg van dijken en een bezoekersparking langs de Scheldelaan. Bij het uitwerken van concrete plannen daarvoor moet men vooraf dwarsprofielen aanleveren met daarin de exacte positionering van alle leidingen en de fundatieopbouw. Middels sterkteberekeningen moet aangetoond worden dat de integriteit van de leidingen gewaarborgd blijft.	Het ruimtelijk uitvoeringsplan regelt het parkeren niet. De wijze waarop het parkeren georganiseerd zal worden is een bevoegdheid van het lokale bestuur. De suggesties worden doorgeven aan de stad Antwerpen die bevoegd is voor de inrichting van de publieke ruimte.
Petrochemical Pipeline Services vraagt om in de bestaande feitelijke toestand alle leidingen op te nemen, gezien er meer leidingen in het gebied liggen dan op het gewestplan is aangegeven.	Dit zijn bijzondere aandachtspunten voor het verder uitwerken van de voorstellen voor dijkwerken (Vlaamse Waterweg NV) en de bezoekersparking (stad Antwerpen)
Een bewoner stelt de vraag of de ‘suikerbietcollector’ van de vroegere suikerfabriek van Oud-Lillo behouden blijft en opgefrist wordt en voor of achter de te vernieuwen dijk komt te liggen.	De bestaande toestand zal aangevuld worden met de bestaande leidingen.
Een bewoner stelt vragen over afvoerpijpen van Aquafin, de decibels van pompen, de waterkwaliteit... en over de wijze waarop de afvoer van overtollig vestingwater naar de Schelde geregeld zal worden na de aanleg van de nieuwe dijk. Hij stelt dat een nieuwe afvoer enkel kan indien de volledige vestinggracht gebaggerd wordt wat nefast zou zijn voor het visbestand en de stabiliteit van de wallen.	De suikerbietcollector ligt in het tracé van de nieuwe Sigmadijk en zal in situ behouden blijven, maar buiten het plangebied van het RUP.
Een bewoner stelt vragen over de wijze waarop de afvalophaling in Lillo georganiseerd wordt.	Er zal net als nu een verbinding blijven om stilstaand water te voorkomen. De verbinding zal hetzelfde peil aanhouden als nu en wordt ook afsluitbaar. Deze elementen zijn niet relevant op planniveau. Het ruimtelijk uitvoeringsplan bepaalt niet hoe de afvoer van afvalwater of het beheer van de vestinggracht georganiseerd moet worden.
	Deze elementen zijn niet relevant op planniveau. Het ruimtelijk uitvoeringsplan bepaalt niet hoe de afvalophaling in Lillo georganiseerd moet worden.

Een bewoner stelt vragen over de wijze waarop de toegang tot de nieuwe jachthaven van op de dijk georganiseerd zal worden en het nut om daar met een schuifpoort te werken	Deze elementen zijn niet relevant op planniveau. Het ruimtelijk uitvoeringsplan bepaalt niet hoe de toegang tot de jachthaven t.h.v. de dijk georganiseerd moet worden. De Vlaamse Waterweg NV zal deze vragen bekijken in de fase van de opmaak van het technisch uitvoeringsplan en de opmaak van de vergunningsaanvragen voor de dijkwerken. Er zal niet met een schuifpoort gewerkt worden maar met een opdrijvende deur waardoor zichtrelaties behouden kunnen blijven.
Een bewoner stelt vragen over de wijze waarop de toegang voor voetgangers en fietsers van op de bezoekersparking naar het dorp georganiseerd zal worden.	Deze elementen zijn niet relevant op planniveau. Het ruimtelijk uitvoeringsplan bepaalt niet hoe de toegang tot het dorp voor fietsers en voetgangers van op de bezoekersparking georganiseerd moet worden. De Stad Antwerpen zal vragen bekijken bij het verder uitwerken van de plannen voor deze parking.
Een bewoner stelt de vraag of het toegelaten is om bomen te planten op de rivierdijken.	Deze elementen zijn niet relevant op planniveau. De Vlaamse Waterweg NV zal deze vragen bekijken in de fase van de opmaak van het technisch uitvoeringsplan en de opmaak van de vergunningsaanvragen voor de dijkwerken. Het planten van bomen op de Scheldedijk is niet wenselijk, op de dijken van de bastions is dit voorzien.
Een bewoner stelt vragen over wie gebruik mag maken van de bewonersparking, met welke ondergrond deze parking aangelegd wordt, hoeveel plaatsen er voorzien worden, of er bomen geplant zullen worden, hoe leveranciers in de toekomst Lillo zullen kunnen bereiken en wat er met de speeltuin zal gebeuren.	Deze elementen zijn niet relevant op planniveau. Het ruimtelijk uitvoeringsplan bepaalt niet hoe de toegang tot het dorp en het parkeren georganiseerd moet worden. De Stad Antwerpen zal vragen bekijken bij het verder uitwerken van de plannen voor deze parking.

